

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๑๒/๒๕๕๖

วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๖

เรื่อง หัวหน้าพรรคพลังธรรมขอให้อำนาจชี้ขาดคำสั่งของนายทะเบียนพรรคการเมือง

หัวหน้าพรรคพลังธรรม (นายไชยวัฒน์ สิ้นสูงค์) ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการ สรุปได้ดังนี้

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ถึงผู้ร้อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคพลังธรรม ตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เรียกว่า “ข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓)” และพรรคพลังธรรมรับทราบ เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ แต่เมื่อพรรคพลังธรรม ขอให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม ตามมติของที่ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๕๔ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔ ถึงพรรคพลังธรรมว่า ตามที่พรรคพลังธรรม แจ้งการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรค เพื่อให้ผู้ถูกร้องพิจารณาตอบรับการเปลี่ยนแปลงตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ นั้น นายทะเบียนพิจารณาแล้ว ไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม ตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าว เนื่องจากการนัดประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๒ ไม่มีการแจ้งให้สมาชิกสมัชชาพรรคทราบเป็นการล่วงหน้า จึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖

แม้พรรคพลังธรรมจะมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ ถึงผู้ถูกร้องขอให้ทบทวนการตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม โดยส่งความเห็นของคณะกรรมการตุลาการพรรคพลังธรรมไปเพื่อประกอบการพิจารณา แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองก็ไม่ยอมทบทวนและไม่ตอบรับพรรคพลังธรรมจึงใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๗ ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้วินิจฉัยชี้ขาด ในประเด็นเรื่องที่ว่าผู้ถูกร้องยังไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม และผู้ร้องมีคำขอต่อศาลรัฐธรรมนูญ ดังนี้

๑. ขอให้มีความสั่งว่า การประชุมใหญ่สามัญสมาชิกพรรคพลังธรรมเป็นการประชุมใหญ่ตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖

๒. มีความสั่งให้ผู้ถูกร้อง เพิกถอนคำสั่งตามหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๒/๑๐๒๖ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๔

๓. มีความสั่งให้ผู้ถูกร้องตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรมตามกฎหมายต่อไป ศาลรัฐธรรมนูญในคราวประชุม เมื่อวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๕๔ มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ ด้วยคะแนนเสียงเอกฉันท์ พร้อมทั้งมีความสั่งให้แจ้งผู้ร้องทราบ และส่งสำเนาคำร้องให้ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้ง

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้อง ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ พร้อมเอกสารประกอบ สรุปความได้ว่า

๑. เมื่อพรรคพลังธรรมได้แจ้งต่อผู้ถูกร้องว่า ในคราวประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ มีการเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม จำนวน ๒๐ คน สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (สำนักงาน กกต.) ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการดำเนินงานของพรรคการเมือง และปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖ ได้ตรวจสอบเอกสารที่พรรคพลังธรรมจัดส่งให้ผู้ถูกร้องแล้ว ปรากฏว่า ยังไม่ถูกต้องครบถ้วน จึงเสนอผู้ถูกร้องให้อำนาจตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ แจ้งให้ผู้ร้องจัดส่งเอกสารเพิ่มเติม ซึ่งผู้ถูกร้องเห็นชอบ และเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๔ พรรคพลังธรรมได้จัดส่งเอกสารเพิ่มเติมให้ผู้ถูกร้องครบถ้วนแล้ว

๒. สำนักงาน กกต. จึงได้นำเรื่องการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรมดังกล่าวข้างต้น เข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษานายทะเบียนพรรคการเมือง ซึ่งประกอบด้วยบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายและการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ที่ผู้ถูกร้องแต่งตั้งขึ้นเพื่อถ่วงดุลและพิจารณาเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับพรรคการเมืองเพื่อให้ความเห็นต่อผู้ถูกร้องประกอบการพิจารณา ที่ประชุมมีมติเห็นสมควรเสนอผู้ถูกร้องแจ้งให้พรรคพลังธรรมชี้แจงเพิ่มเติมว่า ได้มีการเรียกประชุมใหญ่ ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ หรือไม่ สำนักงาน กกต. จึงได้นำเสนอผู้ถูกร้องเพื่อพิจารณาแจ้งให้พรรคพลังธรรมชี้แจงเพิ่มเติม ซึ่งผู้ถูกร้องเห็นชอบ

๓. หลังจากพรรคพลังธรรม ได้ชี้แจงต่อผู้ถูกร้องแล้ว สำนักงาน กกต. จึงได้นำเรื่องการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรค และคำชี้แจงของพรรคพลังธรรมเข้าพิจารณาในที่ประชุมคณะกรรมการที่ปรึกษา ฯ ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาเอกสารประกอบการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคและคำชี้แจงของพรรคพลังธรรมแล้ว เห็นว่า การเลือกตั้งกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติมกระทำในที่ประชุมใหญ่สามัญ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ เนื่องจากการประชุมใหญ่สามัญ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ มีจำนวนสมาชิกสมาชิกพรรคไม่ครบองค์ประชุม ซึ่งข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๒๑ ที่กำหนดว่า “ที่ประชุมใหญ่เรียกว่า ที่ประชุมสมาชิกพรรค ประกอบด้วย (๑) คณะกรรมการบริหารพรรค (๒) ผู้แทนสาขาพรรคทุกสาขา (๓) ผู้แทนสมาชิกจำนวนสองร้อยคนที่มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกพรรค” และข้อ ๓๖ “การประชุมสมาชิกพรรคต้องมีสมาชิกสมาชิกพรรคมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสมาชิกพรรคทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม” และโดยที่ข้อ ๓๖ วรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีที่ ไม่ครบองค์ประชุมให้งดการประชุมและนัดประชุมใหม่โดยให้ประธานที่ประชุมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม การประชุมครั้งนี้จะมีสมาชิกสมาชิกพรรคมาประชุมเท่าใด ก็ให้ถือว่าครบองค์ประชุม”

ตามคำชี้แจงของพรรคพลังธรรมปรากฏว่า เมื่อการประชุมใหญ่ ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ มีสมาชิกมาประชุมไม่ครบองค์ประชุม “นายปรีชา เดชทองจันทร์ ประธานที่ประชุมจึงแจ้งให้ที่ประชุมทราบด้วยวาจาว่า การประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๕๔ ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุมจึงไม่สามารถดำเนินการประชุมตามวาระการประชุมได้ และขอเรียนเชิญท่านสมาชิกสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๕๔ ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ เวลา ๐๕.๐๐ น. ณ ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียน จำกัด ถนนรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ตามข้อบังคับพรรคข้อ ๓๖ วรรคสอง โดยมีวาระการประชุมเดิม สมาชิกสมาชิกพรรคผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบ และได้มีการบอกกล่าวตามข้อความที่ประธานที่ประชุมแจ้งไปยังสมาชิกสมาชิกพรรคท่านอื่นด้วย”

กรณีจึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่า การนัดประชุมใหม่โดยให้ประธานที่ประชุมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม จะต้องแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบหรือไม่ ทั้งนี้ ข้อ ๓๕ กำหนดว่า “การนัดประชุมใหญ่ทุกครั้งจะต้องแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน พร้อมด้วยระเบียบวาระการประชุม เว้นแต่การเรียกประชุมตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๖” คณะกรรมการที่ปรึกษา ฯ ได้พิจารณาเห็นว่า การประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ เป็นการประชุมครั้งที่ ๒ เนื่องจากการประชุมครั้งแรก ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ มีจำนวนสมาชิกสมาชิกพรรคไม่ครบองค์ประชุม ประธานที่ประชุมจึงสั่งให้งดการประชุมและนัดประชุมใหม่ใน

วันรุ่งขึ้น ดังนั้น การนัดประชุมครั้งที่ ๒ จะต้องแจ้งให้สมาชิกสมัชชาพรรคทราบตามข้อ ๓๕ เพียงแต่ยกเว้นระยะเวลาการแจ้งล่วงหน้าตามข้อ ๓๖ และข้อ ๓๓ ซึ่งกำหนดให้ประธานสมัชชาพรรคเป็นผู้เรียกประชุมใหญ่ จึงเห็นได้ว่า การประชุมใหญ่สมัชชาพรรคทุกครั้งจะต้องมีการแจ้งให้สมาชิกซึ่งเป็นองค์ประชุมสมัชชาพรรคทุกคนทราบ กรณีที่ประธานที่ประชุมแจ้งให้สมาชิกพรรคทราบ โดยแจ้งให้สมาชิกซึ่งเป็นองค์ประชุมใหญ่พรรคเพียงบางส่วนเท่าที่มาประชุม ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ จึงไม่ชอบด้วยข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๓ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๐ บัญญัติ “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง” และมาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองแล้ว การดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ให้พรรคการเมืองกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง (๑) การเปลี่ยนแปลงนโยบายพรรคการเมือง (๒) การเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคการเมือง (๓) การเลือกตั้งหัวหน้าพรรคการเมือง รองหัวหน้าพรรคการเมือง เลขานุการพรรคการเมือง รองเลขานุการพรรคการเมือง เหนรัษฎิกพรรคการเมือง โฆษกพรรคการเมือง และกรรมการบริหารอื่น” ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณะกรรมการที่ปรึกษา ฯ จึงเสนอให้ผู้ถูกร้องไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลั้งกรรม เนื่องจาก การนัดประชุมใหญ่ไม่มีการแจ้งให้สมาชิกสมัชชาพรรคทราบ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลั้งกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๓ ประกอบข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖ ซึ่งผู้ถูกร้องเห็นชอบและแจ้งให้พรรคพลั้งกรรมทราบ

ดังนั้น เมื่อพรรคพลั้งกรรมได้มีหนังสือถึงผู้ถูกร้องขอให้ทบทวนการไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลั้งกรรม ซึ่งสำนักงาน กกต. ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น เห็นสมควรชี้แจงให้พรรคพลั้งกรรมทราบว่า คำชี้แจงของพรรคพลั้งกรรมไม่มีเหตุผลหักล้างข้อพิจารณาของผู้ถูกร้องที่เห็นว่า การประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๕๔ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ ไม่มีการแจ้งหรือเรียกประชุมตามข้อ ๓๓ จึงไม่ชอบด้วยข้อบังคับพรรคพลั้งกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๕ ซึ่งผู้ถูกร้องเห็นชอบและแจ้งให้พรรคพลั้งกรรมทราบแล้ว เมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๔

อนึ่ง พรรคพลั้งกรรมได้เคยปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกประชุมใหญ่สมัชชาพรรคพลั้งกรรม ครั้งที่ ๒ เนื่องจากการประชุมใหญ่พรรคครั้งแรกไม่ครบองค์ประชุม โดยในคราวประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ประธานสมัชชาพรรคเป็นผู้เรียกประชุมใหญ่ครั้งแรก ตามหนังสือที่ พพธ. ๑๓๓/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๕๓ กำหนดประชุม ในวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๓

แต่การประชุมครั้งแรกไม่ครบองค์ประชุม ประธานสมัชชาพรรคจึงเรียกประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๒ ตามหนังสือที่ พพช. ๑๔๕/๒๕๕๓ กำหนดประชุมในวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ซึ่งผู้ถูกร้องได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคพลังธรรมปฏิบัติเป็นไปตามข้อบังคับพรรค จึงได้ตอบรับการเปลี่ยนแปลงรายการที่จัดแจ้งไว้กับผู้ถูกร้อง ตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงแม้ว่า การดำเนินการในกรณีดังกล่าวจะเป็นการดำเนินการตามข้อบังคับฉบับเดิมที่ถูกยกเลิกไปแล้วก็ตาม แต่ข้อบังคับพรรคพลังธรรมฉบับใหม่ก็ยังคงมีข้อความในเรื่องการประชุมกำหนดไว้เหมือนกัน ดังนั้น พรรคพลังธรรมจึงต้องปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกประชุมเช่นเดียวกับการปฏิบัติที่ผ่านมาด้วย

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้ถูกร้องจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดดังนี้

๑. พรรคพลังธรรมได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ โดยมติของคณะกรรมการบริหารพรรคตามความเห็นของคณะกรรมการตุลาการพรรค ซึ่งไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากผู้ถูกร้องได้พิจารณาเป็นที่ยุติไปแล้ว

๒. ผู้ถูกร้องได้พิจารณาไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรมเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายแล้ว

๓. ยกคำร้องของพรรคพลังธรรม ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๔

มีประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาเบื้องต้นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องของหัวหน้าพรรคพลังธรรมไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

พิจารณาแล้ว พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง หรือรายการตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง (๕) ที่จัดแจ้งไว้กับนายทะเบียน ให้หัวหน้าพรรคการเมืองแจ้งการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียน และให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นเรื่องการตรวจสอบคำขอจัดตั้งพรรคการเมือง

ส่วนมาตรา ๑๗ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องสิทธิการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญของผู้ขอจัดตั้งพรรคการเมือง ซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองของนายทะเบียนโดยสามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้วินิจฉัยชี้ขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งไม่รับจดทะเบียนการจัดตั้งพรรคการเมืองจากนายทะเบียน

ตามคำร้อง หัวหน้าพรรคพลังธรรม ผู้ร้อง มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๔ แจ้งการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรค ตามมติที่ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองผู้ถูกร้องทราบ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มติดังกล่าวได้กำหนดจำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคให้มีได้ จำนวน ๔๔ คน และลงมติเลือกผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๒๐ คน เป็นกรรมการบริหารพรรคเพิ่มเติม จากเดิมที่มีอยู่ ๒๔ คน จนครบ ๔๔ คน แล้วมีมติเลือกกรรมการบริหารพรรคให้ดำรงตำแหน่งต่างๆ ภายในพรรค ได้แก่ ตำแหน่งรองหัวหน้าพรรค เลขานุการพรรค รองเลขานุการพรรค เทรย์ผู้พิทักษ์พรรค และนายทะเบียนพรรค แต่ผู้ถูกร้องมีหนังสือ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ ถึงผู้ร้อง ไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม ตามนัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๔ โดยให้เหตุผลว่า เนื่องจากการนัดประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๒ ไม่มีการแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบเป็นการล่วงหน้า ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓) ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖ ผู้ร้องจึงได้ใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๗ ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๔ ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดคำสั่งของผู้ถูกร้อง

พิจารณาแล้ว เห็นว่าการที่หัวหน้าพรรคพลังธรรม (ผู้ร้อง) แจ้งการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง (ผู้ถูกร้อง) กรณีเป็นการแจ้งเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับชื่อ อาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของคณะกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓๓ เมื่อนายทะเบียนได้ตรวจสอบคำขอเปลี่ยนแปลงดังกล่าว (นำมาตรา ๑๔ มาปรับใช้) แล้วมีหนังสือ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๔ ถึงผู้ร้อง แจ้งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม ผู้ร้องซึ่งไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้วินิจฉัยชี้ขาดได้ กรณีจึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๓ ประกอบมาตรา ๑๗ และมาตรา ๑๔ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจรับคำร้องของหัวหน้าพรรคพลังธรรมไว้พิจารณาวินิจฉัยได้

ส่วนประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปก็คือ การประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒ ของพรรคพลังธรรม เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓) ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖ หรือไม่

ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้ร้องได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๔ ขอให้ผู้ถูกร้องทบทวน การตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม โดยส่งความเห็นของคณะกรรมการตุลาการ พรรคพลังธรรมเพื่อประกอบการพิจารณาว่า การประชุม ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ ถูกต้องตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓) ข้อ ๓๖ แล้ว เหตุที่ไม่ต้องแจ้งให้สมาชิกทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพราะได้รับการยกเว้นตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓) ข้อ ๓๕

ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ผู้ถูกร้องไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม เนื่องจากการนัดประชุมใหญ่ ครั้งที่ ๒ ไม่มีการแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓) ข้อ ๓๓ ประกอบ ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖ พิจารณาแล้วเห็นว่า คำชี้แจงของนายทะเบียนพรรคการเมือง มีน้ำหนักรับฟัง ได้มากกว่าคำร้องของพรรคพลังธรรม

จึงเหลือประเด็นที่ต้องวินิจฉัยต่อไป คือ การนัดประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒ ของพรรคพลังธรรม เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ จะต้องแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน หรือไม่

ข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓) ข้อ ๓๕ กำหนดว่า “การนัดประชุมใหญ่ทุกครั้ง จะต้องแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบ เป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน พร้อมด้วยระเบียบวาระการประชุม เว้นแต่การเรียกประชุมตาม ข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๖” ข้อ ๓๖ วรรคแรก กำหนดว่า “การประชุมสมาชิกพรรคต้องมีสมาชิกสมาชิก พรรคมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสมาชิกพรรคทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม” และวรรคสอง กำหนดว่า “ในกรณีที่ไม่ครบองค์ประชุมให้งดการประชุมและนัดประชุมใหม่โดยให้ประธาน ที่ประชุมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม การประชุมครั้งนี้จะมีสมาชิกสมาชิกพรรคมาประชุม เท่าใด ก็ให้ถือว่าครบองค์ประชุม”

ตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓) ข้อ ๓๕ กำหนดเป็นหลักการว่า การนัดประชุมใหญ่ทุกครั้ง จะต้องแจ้งให้สมาชิก

สมาชิกพรรคทราบเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน พร้อมด้วยระเบียบวาระการประชุม แต่ก็มีข้อยกเว้นอยู่ในข้อเดียวกันว่า “เว้นแต่การเรียกประชุมตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๖” หมายความว่า การนัดประชุมใหญ่อาจไม่ต้องแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก็ได้ ถ้าเป็นกรณีการเรียกประชุมตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๖

ข้อบังคับพรรคพลั้งกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๖ เป็นเรื่ององค์ประชุมและการนัดประชุมใหม่ (ครั้งที่ ๒) โดยแบ่งเป็นสองวรรค วรรคแรกเป็นเรื่ององค์ประชุมของการประชุมใหญ่ครั้งแรกว่า ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสมาชิกพรรคทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงจะเป็นองค์ประชุม ส่วนวรรคสอง เป็นเรื่องของเงื่อนไขและวิธีการนัดประชุม (ครั้งที่ ๒) เมื่อการประชุมครั้งแรกไม่อาจดำเนินการได้ ซึ่งก็คือ ข้อยกเว้นของข้อ ๓๕ นั่นเอง เพราะมีความหมายว่า การนัดประชุมใหม่ (ครั้งที่ ๒) ไม่ต้องแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน

ดังนั้น การนัดประชุมใหญ่ (ครั้งที่ ๒) ตามข้อบังคับพรรคพลั้งกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๖ วรรคสอง จึงเป็นไปตามข้อยกเว้นของข้อ ๓๕ แล้ว คือ ประธานที่ประชุมสามารถกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุมได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ที่ผู้ร้องอ้างว่า เหตุที่ไม่ต้องแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพราะได้รับการยกเว้นตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๕ นั้น จึงมีเหตุผลรับฟังได้

อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกร้องให้เหตุผลในการไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลั้งกรรมว่า เนื่องจากการนัดประชุมใหญ่ (ครั้งที่ ๒) ไม่มีการแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทุกคนทราบล่วงหน้า ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลั้งกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖

จึงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยต่อไป คือ การนัดประชุมใหญ่สามัญของพรรคพลั้งกรรม (ครั้งที่ ๒) เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ได้มีการแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบ หรือไม่

พิจารณาแล้ว การนัดประชุมใหญ่สามัญของพรรคพลั้งกรรม (ครั้งที่ ๒) ตามข้อบังคับพรรคพลั้งกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖ มีองค์ประกอบสำคัญ ๒ ส่วน คือ (๑) ต้องมีการนัดประชุมใหญ่โดยให้ประธานที่ประชุมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม (ข้อบังคับพรรคพลั้งกรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)

(แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๖ วรรคสอง) และ (๒) ต้องมีการแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบเป็นการล่วงหน้า (ข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๕)

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง ได้ความว่า นายปรีชา เดชทองจันทร์ ประธานที่ประชุมได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบด้วยวาจาว่า การประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๕๔ ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๔ มีผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบองค์ประชุม จึงไม่สามารถดำเนินการประชุมตามวาระการประชุมได้ และขอเชิญสมาชิกสมาชิกพรรคเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี ๒๕๕๔ ในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔ เวลา ๐๙.๐๐ น. ณ ชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียน จำกัด ถนนรามคำแหง กรุงเทพมหานคร ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๓๖ วรรคสอง โดยมีวาระการประชุมเดิม สมาชิกสมาชิกพรรคผู้เข้าร่วมประชุมได้รับทราบ และได้มีการบอกกล่าวตามข้อความที่ประธานแจ้งไปยังสมาชิกสมาชิกพรรคอื่นด้วย

จะเห็นได้ว่า ประธานที่ประชุมได้นัดประชุมใหญ่สามัญ เป็นครั้งที่ ๒ โดยกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม ชัดเจน แต่การแจ้งในที่ประชุมด้วยวาจาต่อหน้าสมาชิกสมาชิกพรรคที่มาพร้อมประชุม จำนวน ๕๓ คน และให้มีการบอกกล่าวไปยังสมาชิกสมาชิกพรรคอื่นด้วยนั้น จะถือได้หรือไม่ว่า ได้มีการแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบเป็นการล่วงหน้าแล้ว ตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๕

มีข้อพิจารณาว่า ใครจะเป็นผู้แจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบเรื่องการนัดประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒ และจะแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทราบโดยวิธีใด ข้อพิจารณาที่หนึ่ง เห็นว่า การแจ้งเรื่อง การนัดประชุมใหญ่สามัญ ครั้งที่ ๒ ดังกล่าว เป็นหน้าที่ของประธานที่ประชุม ในฐานะเป็นผู้กำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม ทั้งนี้ เทียบเคียงกับข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๓ ที่กำหนดให้ประธานสมาชิกพรรคเป็นผู้เรียกประชุมใหญ่ ส่วนข้อพิจารณาที่สอง ข้อบังคับพรรค ฯ ไม่ได้กำหนดว่า การเรียกประชุมสมาชิกสมาชิกพรรค จะต้องทำอย่างไร หรือมีวิธีการอย่างไร จึงต้องพิจารณาว่า ประเพณีปฏิบัติของการเรียกประชุมตามปกติโดยทั่วไป กระทำกันอย่างไร ซึ่งก็จะเห็นได้ว่า การเรียกประชุมโดยปกติทั่วไป คือ การมีหนังสือถึงบุคคลที่ประสงค์ จะเรียกมาประชุม โดยผู้ลงนามในหนังสือเรียกประชุมดังกล่าว ได้แก่ ผู้กำหนดให้มีการประชุมนั่นเอง หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย นอกจากนั้น อาจจะใช้วิธีการอื่นตามความเหมาะสม ซึ่งเห็นว่าจะสามารถ แจ้งถึงผู้รับข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ง่อนไขบางอย่างเช่นเรื่องเวลา วิธีการดังกล่าวนี้ได้แก่ การแจ้งโดยทางโทรศัพท์ เป็นต้น และไม่ว่าจะมีการเรียกประชุมโดยวิธีใดก็ตามจะต้องแจ้งให้สมาชิกสมาชิกพรรคทุกคนทราบ เพราะวัตถุประสงค์ของการประชุมใหญ่สามัญต้องการให้สมาชิกสมาชิกพรรค

มาประชุมโดยพร้อมเพรียงกัน เพื่อรับทราบและลงมติในเรื่องที่มีความสำคัญของพรรค ซึ่งในปีหนึ่งๆ จะมีการประชุมในลักษณะนี้เพียงครั้งเดียว และการแจ้งนั้น จะต้องส่งไปถึงผู้รับทราบทุกคน ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักของการแสดงเจตนา ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๘ และ มาตรา ๑๖๕ ว่า การแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งอยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่ามีผลนับแต่ผู้รับทราบการแสดงเจตนา ได้รับทราบการแสดงเจตนา นั้น โดยให้รวมถึงการแสดงเจตนาทางโทรศัพท์ หรือโดยเครื่องมือสื่อสารอย่างอื่น ซึ่งสามารถติดต่อถึงกันได้ทำนองเดียวกัน ส่วนการแสดงเจตนาต่อบุคคลซึ่งมิได้อยู่เฉพาะหน้าให้ถือว่า มีผลนับแต่เวลาที่การแสดงเจตนา นั้นไปถึงผู้รับทราบการแสดงเจตนา

ตามเอกสารหลักฐาน ปรากฏว่า ในการเรียกประชุมใหญ่สามัญ ประจำปีของพรรคพลังธรรม (ครั้งแรก) เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๔ นายปรีชา เดชทองจันทร์ ในฐานะประธานกรรมการสรรหา ผู้แทนสมาชิกพรรค เป็นผู้เรียกประชุม โดยมีหนังสือที่ พพธ. ๐๔๖/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ถึงคณะกรรมการบริหารพรรค ผู้แทนสาขาและสมาชิกพรรค และหนังสือที่ พพธ. ๐๔๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๔๔ ถึงผู้แทนสมาชิกพรรค แต่ในการเรียกประชุมใหญ่สามัญ (ครั้งที่ ๒) เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ ไม่ปรากฏว่า ได้มีหนังสือแจ้งถึงสมาชิกสมัชชาพรรคแต่อย่างใด และ ปรากฏบันทึกในรายงานการประชุมใหญ่สามัญ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๔ เพียงว่าประธาน ที่ประชุมได้แจ้งให้สมาชิกสมัชชาพรรคที่เข้าร่วมประชุมในวันดังกล่าวทราบ เพื่อขอเชิญเข้าร่วมประชุม ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ เท่านั้น

พิจารณาแล้ว เห็นว่าการนัดประชุมใหญ่สามัญของพรรคพลังธรรม ครั้งที่ ๒ ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ นั้น จะต้องแจ้งให้สมาชิกสมัชชาพรรคทั้งหมด จำนวน ๒๒๕ คน ทราบ จึงจะเป็นไปตาม เจตนารมณ์ของการเรียกประชุมตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓) ข้อ ๓๖ ที่ต้องการให้ผู้เป็นสมาชิกสมัชชาพรรคทุกคน ได้มีส่วนร่วมในการลงมติและรับทราบเรื่องสำคัญๆ ของพรรค โดยอาจจะแจ้งให้สมาชิกสมัชชาพรรคทราบ โดยทางหนังสือหรือแจ้งโดยทางโทรศัพท์หรือโดยวิธีการอื่นใด ตามหลักการแสดงเจตนา ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๘ และมาตรา ๑๖๕ เมื่อการเรียกประชุมใหญ่สามัญ วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ ดังกล่าวกระทำโดยการแจ้งด้วยวาจาต่อผู้เข้าร่วมประชุม ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๔ จำนวน ๕๓ คน และไม่ปรากฏว่า ได้มีการแจ้งให้สมาชิกสมัชชาพรรคที่ไม่ได้มาประชุมในวัน ดังกล่าวอีก ๑๗๒ คน ทราบอย่างไร จึงไม่อาจถือได้ว่า มีการเรียกประชุม ตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๔๑ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๓) ข้อ ๓๖ ที่อ้างว่า ได้มีการ บอกกล่าวตามข้อความที่ประธานแจ้งไปยังสมาชิกสมัชชาพรรคอื่นด้วยแล้วนั้น ก็ไม่อาจรับฟังได้ เพราะไม่มี

หลักฐานยืนยันว่าสมาชิกสมัชชาพรรคที่มาประชุม ในวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๕ จำนวน ๕๓ คน ได้บอกกล่าวข้อความที่ประธานแจ้งดังกล่าวต่อสมาชิกสมัชชาพรรคที่ไม่ได้มาประชุมอีก ๑๓๖ คน อย่างไร

ดังนั้น การประชุมใหญ่สามัญของพรรคพลังธรรม พ.ศ. ๒๕๕๑ (ครั้งที่ ๒) เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๕ จึงไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคพลังธรรม (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) (แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๕๓) ข้อ ๓๕ และข้อ ๓๖ และการที่นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ถูกร้องไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรมนั้น ชอบด้วยเหตุผลแล้ว

อาศัยเหตุผลดังกล่าว จึงวินิจฉัยว่า การที่นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำสั่งไม่ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคพลังธรรมนั้นชอบแล้ว และให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ